

MÚSICA ANTIGA

2018_2019

**RIAS
KAMMERCHOR
BERLIN
RÈQUIEMS DE
VICTORIA
& VIVANCOS**

**6 DE MARÇ
DE 2019**

SALA 1 PAU CASALS

L'AUDITORI

auditori.cat

MÚSICA ANTIGA

LLUÍS VILAMAJÓ

JOVE CAPELLA REIAL DE CATALUNYA SCHÜTZ: MUSIKALISCHE EXEQUIEN, OP. 7

17 de març 2019

L'AUDITORI
auditori.cat

Entrades a la venda
Preu 29 €

La **Jove Capella Reial de Catalunya** dona el tret de sortida al Festival Emergents Barcelona. Dirigida per **Lluís Vilamajó**, ens proposa un viatge musical a través de la polifonia coral de **Heinrich Schütz** i altres autors alemanys dels segles XVI i XVII. Música composta al servei del text que va influir a compositors de generacions posteriors com J. S. Bach.

RIAS KAMMERCHOR BERLIN
RÈQUIEMS DE
VICTORIA & VIVANCOS

MARÇ 2019
Dimecres 6 a les 20 h

Justin Doyle director · **Miloš Milivojević** acordió
Stephanie Petittlaurent solista (Victoria) · **Viktoria Wilson** solista (Vivancos)
RIAS Kammerchor Berlin cor

PRIMERA PART

TOMÁS LUIS DE VICTORIA
Sanchidrián (Àvila) 1548 - Madrid 1611
Introitus Requiem aeternam

BERNAT VIVANCOS
Barcelona 1973
Aeternam

TOMÁS LUIS DE VICTORIA
Kyrie

BERNAT VIVANCOS
L'amour, le temps
Intermezzo I. Solo d'acordió

TOMÁS LUIS DE VICTORIA
Graduale Requiem aeternam

ANÒNIM
Ad mortem festinamus. Solo d'acordió
(14. Llibre vermell de Montserrat)

TOMÁS LUIS DE VICTORIA
Offertorium Domine Jesu Christe

BERNAT VIVANCOS
Souffle ta bougie

PAUSA

SEGONA PART

TOMÁS LUIS DE VICTORIA
Sanctus, Benedictus, Agnus Dei

BERNAT VIVANCOS
O Virgo Splendens
Intermezzo II. Solo d'acordió

TOMÁS LUIS DE VICTORIA
Communio Lux aeterna

BERNAT VIVANCOS
O Lux Beata

CRISTÓBAL DE MORALES
Sevilla 1500 - Marchena 1553
Peccantem me quotidie. Solo d'acordió

TOMÁS LUIS DE VICTORIA
Motectum Versa est in luctum

Primera part 48 minuts
Pausa 20 minuts
Segona part 55 minuts

Concert enregistrat per Catalunya Música i RNE

Cat **Música** rne

f t i s YouTube

Comenta aquest concert amb #auditori #antiga

Mitjans patrocinadors

LA VANGUARDIA

CATALUNYA
RÀDIO

3

L'Auditori és un consorci de

per **Albert Torrens**

Combinar l'audició dels rèquiems de Victòria i de Vivancos és posar de costat dues lectures, separades per més de quatre segles, d'una forma que ha atret l'atenció dels compositors de manera tan sistemàtica com aterridora.

La missa de difunts va començar a aparèixer al segle XV, però va experimentar un gran desenvolupament al llarg del XVI amb l'eclosió de la música polifònica. Tomás Luis de Victoria, el compositor més important de la història d'Espanya i un dels principals de la música occidental, en va escriure dues. Nascut a Àvila com la seva coetània Santa Teresa, i màxima expressió del misticisme en música, no va ser un compositor prolífic ni va compondre cap obra profana, però va viure l'eclosió de la música en un catolicisme que recuperava la confiança després de les reformes del Concili de Trento.

Compost a Madrid el 1603, després de tornar dels anys de formació, ordenació i exitosa vida professional a Roma per ser capellà reial a les Descalzas Reales, l'*Officium defunctorum* anava destinat als funerals de l'emperadriu Maria d'Àustria i Portugal, germana de Felip II i vídua de Maximilià II, principal valedora de Victòria en l'últim tram de la seva vida. Està escrit per a sis veus -dues sopranos, una contralt, dos tenors i un baix- i sintetitza el profund sentiment religiós de l'autor amb un fervor extraordinari i una intensitat expressiva dins d'una atmosfera serena, sòbria i equilibrada que encaixa amb el propòsit litúrgic.

La missa conté les entonacions del cant en tessitura aguda i les melodies gregorians -excepte en un moviment- en la segona soprano. L'ús de dues parts de tenor confereix a la textura una lleugeresa i claredat aurals. Així com sorprèn l'omissió d'algunes frases, Victòria també posa música, entre d'altres textos, al motet funeràri *Versa est in luctum* per a l'absolució del clergat i funcionariat reunit, en acabar el funeral, al voltant del cadafal. Arreu, el discurs és desplegat de manera lenta i contemplativa, dramàtica però austera i digna, més propera al crit que a la súplica.

Sorprenentment, Victòria no va escriure res més -o no ens ha arribat- després d'aquesta obra, que es va publicar el 1605 i que adquireix un valor simbòlic com a comiat del compositor, de la música renaixentista i de tota una època d'hegemonia d'Espanya al món i de glòria per a les seves arts.

Si en època de Victòria aquests textos terribles conduïen a reflexions litúrgiques de proporcions tràgiques, també en la música de Vivancos -que és la nostra- la

composició d'una missa de rèquiem suposa calibrar les pròpies forces i arribar als límits de la maduresa creativa d'un compositor.

La música de Bernat Vivancos, impregnada de les impressions del temps en què va ser escolà i estudiant a Montserrat, va transformar-se a París i a Oslo gràcies al contacte amb un estil basat en el so més que no pas en les notes, sense harmonia ni estructura mètrica descriptible. Així, el seu llenguatge propi i original és la suma dels ideals espirituals, la base harmònica d'inspiració espectral, l'expressió d'amor i lloança, i una textura i una forma contemporànies, que embolcallen l'oient dins una dimensió acústica nova. Malgrat aquesta complexitat, el resultat són obres de gran bellesa, contemplatives i capaces de transmetre emoció en estat pur.

El seu rèquiem, compost el 2015 a l'edat de 42 anys i en memòria del seu pare -encara viu-, no segueix els textos propis de la litúrgia catòlica sinó que parteix d'una tria oberta i plural de reflexions per respondre a una visió aconfessional de la fi de l'existència humana.

L'obra es divideix en tres parts, precedides de l'*Aeternam* transparent i íntim que escenifica el despulament davant de Déu. La primera parla de la vida a la Terra, amb els tres pilars fonamentals de l'home: la bondat -sobre un text de les Benaurances, que avui no sentirem-, l'amor -a partir d'un proverbi- i la pregària -on fa servir una glossa de l'antic cant a la Moreneta que propicia un diàleg entre monjos, àngels i la Verge-. Després d'una segona part -tampoc inclosa en el programa del concert- que canta la mort a partir del *Lasciatemi morire* de Monteverdi, el consol arriba en seccions com *Souffle ta bougie* o *O lux beata*, i *Lux perpetua*, que representen el camí de la foscor cap a la llum.

Al llarg de tota l'obra, va reapareixent un mateix motiu melòdic format per tres graus conjunts descendents. Curiosament, si bé la resurrecció s'acostuma a representar en un dibuix ascendent, en aquest cas és la representació al contrari, ja que no som nosaltres que pugem al cel sinó que Déu ens perdona i abaixa el braç per recollir-nos.

El programa d'avui també inclou l'estrena de dos breus *intermezzi* per a acordió de Vivancos, l'arranjament d'un fragment del Llibre Vermell de Montserrat i un motet de Cristóbal de Morales, un altre dels grans polifonistes del Renaixement, predecessor de Victòria.

TOMÁS LUIS DE VICTORIA*Introitus Requiem aeternam*

Requiem aeternam dona eis Domine:
et lux perpetua luceat eis.
Te decet hymnus Deus in Sion,
et tibi reddetur votum in Hierusalem:
exaudi orationem meam,
ad te omnis caro veniet.

BERNAT VIVANCOS*Aeternam*

Requiem aeternam dona eis, Domine,
et lux perpetua luceat eis.

(Missa Defunctorum)

TOMÁS LUIS DE VICTORIA*Kyrie*

Kyrie eleison.
Christe eleison.
Kyrie eleison.

BERNAT VIVANCOS*L'amour, le temps...*

L'amour fait passer le temps,
et le temps fait passer l'amour.

(Proverbi italià)

TOMÁS LUIS DE VICTORIA*Graduale Requiem aeternam*

Requiem aeternam dona eis, Domine:
et lux perpetua luceat eis.
In memoria aeterna erit iustus:
ab auditione mala non timebit.

Offertorium Domine Jesu Christe

Offertorium Domine Jesu Christe
Domine Iesu Christe, Rex gloriae,
libera animas omnium fidelium
defunctorum
de poenis inferni, et de profundo lacu:
libera eas de ore leonis,

Introducció Descans etern

Doneu-los, Senyor, el descans etern
i que la llum eterna els il·lumini.
Eres digne de lloança a Sió, Déu,
i del compliment dels nostres vots a Jerusalem.
Escolteu les meves pregàries, vós
a qui acudeixen tots els mortals.

Etern

Doneu-los, Senyor, el repòs etern,
i que la llum eterna els il·lumini.

Senyor

Senyor, tingueu pietat.
Crist, tingueu pietat.
Senyor, tingueu pietat.

L'amor, el temps...

L'amor fa passar el temps,
i el temps fa passar l'amor.

Gradual Descans etern

Doneu-los el descans etern, Senyor,
i que la llum perpètua els il·lumini.
El just serà recordat eternament,
i no tindrà por de males noves.

Ofertori Senyor Jesucrist

Ofertori Senyor Jesucrist
Senyor Jesucrist, rei gloriós,
allibereu les ànimes de tots els fidels
difunts de les penes
de l'infern i de l'abisme profund.
Allibereu-les de la gola del lleó

ne absorbeat eas tartarus,
ne cadant in obscurum:
sed signifer Sanctus Michael,
repraesentet eas in lucem sanctam:
Quam olim Abrahae promisisti,
et semini eius.

BERNAT VIVANCOS*Souffle ta bougie*

Égaré dans une forêt immense pendant
la nuit, je n'ai qu'une petite lumière pour me
conduire; survient un inconnu qui me dit:
Mon ami, souffle ta bougie
pour mieux trouver ton chemin.

(Denis Diderot)

TOMÁS LUIS DE VICTORIA*Santus, Benedictus, Agnus Dei*

Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaoth,
Pleni sunt caeli et terra gloria tua.
Osanna in excelsis.
Benedictus qui venit in nomine Domini.
Osanna in excelsis.

BERNAT VIVANCOS*O Virgo Splendens*

O Virgo splendens hic in monte Celso
miraculis serrato fulgentibus ubique
quem fideles conscendunt universi.
Eya pietatis oculo placato,
cerne ligatos fune peccatorum,
ne infernorum ictibus graventur,
sed cum beatis tua prece vocentur.

(Anònim - Llibre Vermell de Montserrat
S. XIV)

TOMÁS LUIS DE VICTORIA*Communio Lux aeterna*

Lux aeterna luceat eis, Domine:
cum sanctis tuis in aeternum, quia pius es.
Requiem aeternam dona eis, Domine,
et lux perpetua luceat eis:
cum Sanctis tuis in aeternum, quia pius es.

perquè no les absorbeixi l'infern,
i no caiguin en l'obscuritat,
sinó que l'abanderat sant Miquel
els representi davant la llum santa,
que un dia vau prometre a Abraham
i als seus descendents.

Bufa la teva espelma

Perdut en un immens bosc durant la nit,
Només tinc una petita llum per conduir-me;
arriba un desconegut que em diu:
amic meu, bufa la teva espelma
i trobaràs millor el camí.

Sant, Beneït, Anyell de Déu

Sant, sant, sant és el Senyor, Déu de l'Univers.
El cel i la terra són plens de la vostra glòria.
Hosanna a dalt del cel.
Beneït el qui ve en nom del Senyor.
Hosanna a dalt del cel.

Oh Verge resplendent

Oh Verge resplendent que feu estada en
aquesta excelsa muntanya serrada, on brillen
arreu els vostres miracles, a la que tots els
fidels s'hi apleguen : mireu amb els vostres
ulls plens de pietat els vostres fidels afligits
pel pes dels seus pecats, a fi que no siguin
condemnat a les penes de l'infern sinó que,
per la vostra intercessió, siguin elegits entre
els benaurats.

Comunió Llum eterna

Que la llum eterna els il·lumini, Senyor, amb
els vostres sants eternament, perquè sou
misericordiós. Doneu-los el descans etern, Senyor,
i que la llum eterna els il·lumini, amb els vostres
sants eternament, perquè sou misericordiós.

BERNAT VIVANCOS

O Lux Beata

O Lux beata Trinitas,
et principalis Unitas,
iam sol recedit igneus,
infunde lumen cordibus.

Te mane laudum carmine,
te deprecemur vespere:
te nostra supplex gloria
per cuncta laudet saecula.

Deo Patri sit gloria,
eiusque soli Filio,
cum Spiritu Paraclito,
et nunc, et in perpetuum.

(Sant Ambrós, Litúrgia de les Hores)

Oh llum benaurada

Oh Trinitat llum benaurada
i intrínseca Unitat,
fins a la posta del sol
in fon la teva llum als nostres cors.

Des de bon matí fins al vespre
et lloem amb els nostres precés,
a tu es dirigeix la nostra suplicant pregària
ara i per tots els segles.

Sigui donada lloança al Déu Pare
i al seu Fill unigènit,
amb l'Esperit Sant
ara i per sempre.

TOMÁS LUIS DE VICTORIA

Motectum Versa est in luctum

Versa est in luctum cithara mea
et organum meum in vocem flentium.
Parce mihi, Domine,
nihil enim sunt dies mei.

Motet Ha esdevingut el dol

La meva cítara ha esdevingut el dol,
i l'orgue, la veu dels qui ploren.
Perdoneu-me, Senyor,
perquè els meus dies no són res.

RIAS KAMMERCHOR BERLIN

SOLISTES CORALS

Stephanie Petittlaurent (solo Victoria) / **Viktoria Wilson** (solo Vivancos)

SOPRANOS

Friederike Büttner / **Joowon Chung** / **Eva Friedrich** / **Anette Lösch** / **Sarah Krispin** / **Anja Petersen**
/ **Stephanie Petittlaurent** / **Angela Postweiler** / **Inés Villanueva** / **Fabienne Weiß** / **Viktoria Wilson**

ALTS

Alice Lackner / **Andrea Effmert** / **Regina Jakobi** / **Waltraud Heinrich** / **Anna Kunze**
/ **Hildegard Rützel** / **Claudia Langner** / **Marie-Luise Wilke**

TENORS

Volker Arndt / **Joachim Buhrmann** / **Jörg Genslein** / **Minsub Hong** / **Friedemann Büttner** / **Volker Nietzke**
/ **Kai Roterberg** / **Laurin Oppermann**

BAIXOS

Stefan Drexelmeier / **Ingolf Horenburg** / **Matthias Lutze** / **Paul Mayr** / **Jörg Gottschick**
/ **Johannes Schmidt** / **Jonathan E. de la Zaens**

fotografia © Matthias Heyde

Fundat fa 70 anys, el cor de cambra RIAS Kammerchor és pioner en gairebé tots els àmbits de la cultura musical, des de les interpretacions històricament documentades de la música antiga fins a les estrenes mundials més exigents, on es sondegen i redefeixen les possibilitats de la música vocal contemporània. La seva posició d'avantguarda musical comporta una responsabilitat cultural i social que el RIAS Kammerchor conrea de forma intensa i apassionada mitjançant un ampli programa educatiu i de difusió. Al mateix temps, actua com a ambaixador cultural d'Alemanya i lidera el valuós llegat de la cultura coral alemanya al s. XXI.

En resum, el RIAS Kammerchor és un dels deu millors cors del món (Gramophone, 2010). La seva història es remunta al final de la Segona Guerra Mundial, quan, després de la divisió de Berlín en quatre sectors ocupats, la ràdio de la ciutat va quedar sota el comandament de l'administració soviètica. Per això es va crear una ràdio pròpia sota la protecció de les autoritats americanes: la RIAS (Radio in the American Sector). El dia 15 d'octubre de 1948 va néixer el RIAS Kammerchor.

Des de llavors nombrosos premis avalen la seva trajectòria artística i l'excel·lent reputació internacional, com el Gramophone Award, Choc de l'Année, ECHO Klassik, Prix Caecilia i el ICMA Award.

Actualment, RIAS Kammerchor col·labora estretament amb René Jacobs, l'Akademie für Alte Musik Berlin, l'Orquestra Barroca de Friburg i l'Ensemble Resonanz. A més, treballa amb directors com Sir Simon Rattle, Yannick Nézet-Séguin, Sir Roger Norrington, Florian Helgath, Ottavio Dantone i Rinaldo Alessandrini.

MILOŠ MILIVOJEVIĆ

L'acordionista clàssic serbi Miloš Milivojević va ser qualificat com «un huracà d'invenció imaginativa» pel diari *The Times*. La seva versatilitat en diferents gèneres incloent la música clàssica, el tango i les músiques del món ha refermat la seva popularitat internacional. Després d'estudiar a Sèrbia i guanyar diversos primers premis en concursos com el de Castelfidardo (Itàlia), Dimerose (Dinamarca), Grand Prix (França) i el Premi *Klingental* (Alemanya), va rebre una beca per estudiar a la Royal Academy of Music de Londres amb Owen Murray.

Miloš és un ambaixador de l'acordiò clàssic. Ha realitzat estrenes mundials de nombroses obres i ha col·laborat amb diversos compositors britànics. Actua habitualment com a solista i músic de cambra en prestigiosos festivals clàssics i de músiques del món al Regne Unit, Europa, Cuba, Austràlia i Nova Zelanda. Col·labora també amb el London Tango Quintet, Kosmos Ensemble, AccordDuo i el grup balcànic Paprika. Ha actuat en sales com la Royal Albert Hall, Wembley Arena, l'Òpera de Sydney i la Wigmore Hall, i ha treballat amb directors com Zoltán Kocsis, Oliver Knussen i Justin Doyle.

El seu àlbum de debut *Accord for life* va ser publicat amb el segell Nimbus (2018). També ha gravat per a la BBC Ràdio, Classic FM, ABC i la ràdio sèrbia. Recentment va actuar en la producció de la nova òpera *Hamlet*, de Brett Dean, en el Festival de Glyndebourne. Ha estat elegit com *Associate of the Royal Academy of Music* per la seva significativa contribució a la música per a acordió. És un artista exclusiu que toca instruments de Pignini Accordions.

fotografia © Matthias Heyde

JUSTIN DOYLE

És el director principal i artístic del RIAS Kammerchor de Berlín. Nascut a Lancaster (Anglaterra), va formar part del cor infantil de la Catedral Westminster de Londres i després va ser *Choral scholar* al famós King's College de Cambridge. Va obtenir reconeixement internacional com a director gràcies al Segon Premi en el Concurs Internacional de Direcció de l'Orquestra de Cadaqués i el primer Conductor Fellowship dels BBC Singers, que va marcar l'inici d'una estreta col·laboració amb aquesta agrupació vocal.

Justin Doyle va ser el principal director convidat de l'Òpera North a Leeds i ha col·laborat amb la Royal Northern Sinfonia, Hallé Orchestra, King's Camerata, Johannesburg Philharmonic Orchestra i la Manchester Camerata, entre d'altres formacions. Ha estat director artístic dels Festivals Ryedale i Swaledale i director principal del Cor de la Universitat de Manchester, l'Orquestra Haffner, l'Essex Symphony Orchestra i el Manchester Chamber Choir.

Amb gran passió pels propòsits educatius, Justin Doyle desenvolupa projectes que busquen la combinació de música clàssica i músiques del món i integren a músics de diferents proveniències. També s'implica en l'educació musical infantil com a director musical del Cor Infantil de l'Òpera North i de la Young Simfonia. Des 2018 és catedràtic convidat de direcció coral a l'Escola Superior de Música Hanns Eisler de Berlín.

Així mateix Justin Doyle és un sol·licitat director d'òpera, especialment de Mozart i Britten i d'obres escèniques poc interpretades. Entre d'altres ha dirigit *I Capuleti e i Montecchi* de Bellini, *Albert Herring* de Britten al Buxton Festival, *Dido i Enees* de Purcell al costat de l'Orquestra Barroca de Finlàndia, així com *Fantasio* d'Offenbach a la Garsington Opera.

Barcelona Obertura
Classic & Lyric

Del 4 al 17 de març 2019

Barcelona Obertura Spring Festival Obertura City+

Blooming Classical Music

An initiative of:

Liceu **2016** Opera
Barcelona

PALAU
DE LA
MÚSICA
ORFEO
CATALÀ

L'AUDITORI

Promoted by:

B Barcelona
Global

In collaboration with:

iber:camera

CONSERVATORI
LICEU

Supported by:

Ajuntament de
Barcelona

Financat amb
impost turístic